

Innledning

MenneskeMøte

Det var ikke ordene
metodene eller tiltakene

Det var dette ene
at du vendte ansiktet
mot meg og ble

til jeg kom krypende
ut av skallet og
løftet vingene

Dønnestsad og Steinkopf (2024, s. 13)

Dette diktet beskriver essensen i **StudentMentorOrdningen** som vi nominerer til HK-dir sin utdanningskvalitetspris. Basert på et felles verdisyn, og gjennom samarbeid på tvers av fakulteter og institutter, har vi tatt i bruk MenneskeMøteKompetanse (Dønnestsad & Steinkopf, 2024) og tilpasset og videreutviklet dette til høyere utdanning. Vi har utviklet et 5-studiepoeng-emnet som er obligatorisk for alle StudentMentorer, og vi har utviklet en struktur rundt ordningen slik at den er bærekraftig over tid. Kontinuerlig evaluering av vår StudentMentorOrdning, med både kvantitative og kvalitative indikatorer, viser at tiltaket har økt trivsel og akademisk prestasjon, samtidig som gjennomføringsprosenten blant førsteårsstudenter har økt blant studenter som har deltatt i mentoraktivitetene.

Det er denne kombinasjonen av det «myke og det harde» – vårt felles verdigrunnlag sammen med MenneskeMøteKompetanse, kunnskapsbaserte metoder, koblet med systematisk utvikling, evaluering og forbedring, en bærekraftig struktur og solide resultater over en 7 års periode - som vi mener er et eksempel på fremragende og systematisk arbeid med utdanningskvalitet.

Vi har skapt et inkluderende læringsfellesskap hvor studenter lærer sammen med hverandre, sammen med eldre studenter og sammen med ansatte. Med denne tilnærmingen har vi bygget opp et tradisjonelt akademisk praksisfellesskap der nysgjerrighet og skapning av kunnskap skjer i fellesskap, ikke gjennom en top-down tilnærming. Tilnærmingen vår er i tråd med UiAs visjon «Samskaping for fremtidens kunnskap».

Vårt arbeid med studentmentoraktiviteter har fått mye oppmerksomhet. I kjølvannet av vår suksess vedtok UiA-styret i november 2021 at alle gradsgivende studieprogram skal ha et mentorprogram innen studiestart høsten 2026. UiAs strategiske mål nr. 1 er å være studentenes universitet, hvor studentene skal være med å forme universitetet i partnerskap med ansatte. Dette har vi gjort og vært pionerer i. Prosjektet er nå i en fase hvor StudentMentorOrdningen spres til alle fakulteter ved UiA, samtidig som vi har delt ideene og sådd frø med andre norske UH-institusjoner og internasjonalt.

Vi nominerer **StudentMentorOrdningen** som består av tiltakene God Start, FYSE og MatRIC drop in, og som er utviklet av praksisfellesskapet bestående av:

Sara Sørstrand Prosjektleder, God Start
Leif Arne Løhaugen Prosjektleder FYSE
Lillian Egelsandsaa Prosjektleder MatRIC drop in
Thomas Gjesteland MatRIC drop in
Halvard Øysæd Emneansvarlig TLF 129 innføringsemnet for StudentMentorter
Eva Dønnestad MenneskeMøteopplæringsansvarlig.

Indikatorer for god utdanningskvalitet

Utdanningskvalitet er et begrep med mange fasetter. Et av mange dokument som beskriver utdanningskvalitet er kvalitetsmeldingen (St.meld.16, 2017). I meldingen fremheves det at god utdanningskvalitet er at Studentene skal:

- oppnå best mulig læringsresultater og personlig utvikling
- møte relevante utdanninger som forbereder dem godt for aktiv deltagelse i et demokratisk og mangfoldig samfunn og for en fremtidig yrkeskarriere
- gjennomføre utdanningen mest mulig effektivt

Kvalitetsmeldingen vektlegger både læring og personlig utvikling. Kvalitet i utdanningen gjelder ikke bare fag, men også personlig utvikling for studentene. Videre løfter kvalitetsmeldingen relevans for fremtidig arbeidsliv og at studentene er forberedt til å leve i et demokratisk og mangfoldig samfunn. **Relevans** for yrkeslivet er en viktig indikator for utdanningskvalitet. Mens de to første kulepunktene fokuserer på studentene dannelsen i utdanningen, så sier det siste kulepunktet at en viktig indikator for kvalitet i utdanning er gjennomføring. Gjennomføring kan måles ved indikatorer som **Gjennomføringsgrad** i studieprogram og **Studiepoengproduksjon** per student. I forordet av kvalitetsmeldingen påstås det at kunnskap oppstår i fellesskap (St.meld.16, 2017). Dette samstemmer også godt med UiA sin visjon «*Samskaping for fremtidens kunnskap*» For å skape gode fellesskap der kunnskap skal oppstå er **Læringsmiljø** en viktig kvalitetsindikator. Læringsmiljø er beskrevet i (Universitets-og-høgskoleloven, 2024). Universitetene skal «*sørge for at læringsmiljøet på institusjonen er forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd*». Videre sier loven at «*Læringsmiljøet er de forholdene som virker inn på studentenes muligheter til å tilegne seg kunnskap, og som er av betydning for studentenes fysiske og psykososiale helse.*»

I et godt psykososialt læringsmiljø er psykologisk trygghet viktig. Psykologisk trygghet er et begrep som beskriver en arbeids- eller læringskultur der individene føler seg trygge nok til å ta risiko, stille spørsmål, komme med ideer og innrømme feil uten frykt for negative konsekvenser som skam, straff eller ekskludering (Edmondson, 1999). I flere studier har (Edmondson, 1999) vist at grupper med stor psykologisk trygghet presterer bedre enn grupper med lav psykologisk trygghet.

En annen viktig fasett av utdanningskvalitet er **Studentaktivitet** (Hovdhaugen et al., 2016; UHR-MNT, 2020). I forskningslitteraturen er det godt dokumentert at aktive studenter har bedre læringsutbytte (Freeman et al., 2014). Biggs og Tang (2011) argumenterer også for at aktive studenter lærer bedre og at det er hva studentene gjør som er viktig for læring. De fremhever også at studentmassen har endret seg. Mens det tidligere var en liten andel av befolkningen som tok høyere utdanning er denne andelen nå mye større. For at flere skal lykkes i høyere utdanning må en derfor legge til rette for studentaktivitet.

Studentenes mulighet til medvirkning er viktig for god utdanning (Healey et al., 2014). Vi vil derfor også bruke **Studentpartnerskap** som en viktig indikator for utdanningskvalitet. Healey et al.

(2014) beskriver dette i fire trinn; Konsultasjon, Involvering, Deltakelse og Partnerskap. Et studentpartnerskap er mer enn å bruke studentevalueringer (Konsultasjon). Studentene er heller ikke bare representanter for en gruppe (Involvering), eller ansatte medarbeidere som skal utføre en allerede bestemt oppgave (deltakelse), men de blir tatt aktivt med som aktører og likeverdige partnere (Partnerskap).

StudentMentorOrdningen posisjonerer seg i sosiokulturell læringsteori, og fokuserer på at læring er en sosial prosess som skjer i samspill med andre (Säljö, 2001). StudentMentorOrdningen er faglig. Sosiokulturell læringsteori skiller ikke mellom det faglige og det sosiale. For oss er det viktig at studentene blir trygge nok til å være aktører. Det er først når denne tryggheten er på plass at studentpartnerskap kan oppstå. Vi bruker **MenneskeMøteKompetanse** for å oppnå dette.

Vi bruker begrepet **StudentMentor**. Med dette mener vi en student som har erfaring som student i høyere utdanning og som får opplæring og oppfølging i rollen som StudentMentor. En studentMentor er derfor klart forskjellig andre tiltak som er begrunnet i behavioristisk eller kognitiv læringsteori der en skiller mellom det sosiale og det faglige. For eksempel brukes *fadder* oftest om utelukkende sosiale ordninger for universitetsstudenter, mens *læringsassistenter*, *studentassistenter* eller lignende oftest brukes om studenter som er ansatt for å hjelpe med akademiske spørsmål definert av faglærere der fokuset er på individet og individuelt arbeid.

StudentMentorOrdningen har som mål å heve utdanningskvaliteten. Vi har valgt disse kvalitetsindikatorene:

- **Gjennomføringsgrad** i studieprogram og **Studiepoengproduksjon** per student
- **Studentpartnerskap**
- **Læringsmiljø**
- **Relevans** for videre arbeidsliv

Behov:

Før opprettelsen av mentorprogrammene opplevde våre studier et økende frafall etter første studieår – opp imot 25 % på enkelte bachelorstudier. I enkelte matematikkemner var strykprosenten opp mot 40% (Zakariya et al., 2022). Vi opplevde også at for få studenter var til stede på Campus og deltok aktivt i undervisningen. Studenter som deltar aktivt i studiene og diskuterer med andre studenter lærer bedre. Biggs og Tang (2011) argumenterer for at høyere utdanning må ha fokus på hva «studentene gjør». Dette vil si at fokuset må være å legge til rette for aktiviteter som aktiviserer studentene og dermed fremmer læring.

Studentenes Helse og Trivselsundersøkelse (SHoT) er en undersøkelse som gjennomføres hvert fjerde år blant studenter i Norge. I 2022 hadde SHoT nesten 60000 respondenter. Hovedformålet er å belyse psykososiale forhold og hvordan de påvirker studentenes studier og hverdag (Sivertsen & Johansen, 2022). SHoT viser at andelen studenter med psykiske plager har økt fra nesten hver 6. student i 2012 til over hver 3. student i 2022. Videre oppgir 29% av studentene at de ofte eller svært ofte savner noen å være sammen med. 20% svaret at de har skadet seg selv med vilje og 5% oppgir at de har forsøkt å ta sitt eget liv. SHoT-undersøkelsen viser tydelig at det er behov for tiltak som legger til rette for inkludering i det psykososiale miljøet på universiteter og høyskoler.

Slette og Flobakk-Sitter (2023) har undersøkt mentorordninger fra 24 norske institusjoner. Rapporten fant totalt 100 forskjellige mentorordninger der 34 av disse var for studenter og organisert av institusjonen. Av disse var 20 rettet mot førsteårsstudenter. Mange av mentorprogram har blitt opprettet og avviklet i løpet kort tid. Flere av disse har vært «koronatiltak». Videre konkluderer Slette og Flobakk-Sitter (2023) at en viktig suksessfaktor er **god opplæring** av mentorene og en **god struktur** for mentorsamlingene.

Med andre ord, mentorordninger etablert for å takle utfordringer knyttet til inkludering og læringsmiljø er ikke et nytt eller unikt konsept i norsk høyere utdanning. Samtidig mangler mange av de eksisterende mentorordningene bærekraft, struktur og høy kvalitet i opplæringen og oppfølgingen av mentorene. Selv om StudentMentorOrdningen også stammer fra en samling av individuelle, lokalt tilpassede tiltak og støttetilbud, har den over årene utviklet seg til en bærekraftig, systematisk ordning med høy kvalitet og tydelige resultater. Siden 2020 har de tre nevnte programmene dannet et praksisfellesskap som begynte med deling av erfaringer og systematisk evaluering av effektene av ulike tiltak, og som gradvis førte til utviklingen av en felles tilnærming som bringer sammen de beste elementene fra hvert program. Dette inkluderer opplæring og systemer for kontinuerlig kvalitetssikring for å sikre at StudentMentorOrdningen fungerer som forventet.

Beskrivelse av Tiltaket.

StudentMentorOrdningen springer ut av tre forskjellige tiltak ved UiA, som alle hadde som mål å adressere utfordringene med psykososialt læringsmiljø og legge til rette for mer studentaktivitet, som igjen fører til bedre læring og dermed også høyere gjennomføringsgrad. Tiltakene er:

- **FYSE** er et frivillig førstesemesters mentorprogram for 10 studieprogram ved Fakultet for teknologi og Real FAG. Ved semesterstart blir studentene delt i grupper på 10 - 15 studenter som får hver sin StudentMentor. Gruppene møtes ukentlig og StudentMentorene leder samlingene. Hver høst veileder ca 35 StudentMentorer mer enn 450 studenter i dette mentorprogrammet. Hvert semester har de ca 5500 kontakttimer mellom Student og StudentMentorer.
- **God Start** er et førstesemesters mentorprogram for 10 studieprogram ved Fakultet for Humaniora og Pedagogikk. Også her blir studentene delt i grupper på 10 - 15 studenter som får hver sin StudentMentor som møtes ukentlig. Noen studieprogram har valgt obligatorisk oppmøte i mentorprogrammet, mens i andre er oppmøte frivillig. Hver høst veileder ca 25 StudentMentorer ca 400 studenter i God Start. Hvert semester har dette mentorprogrammet ca 4000 kontakttimer mellom Student og StudentMentorer.
- **MatRIC drop in** er et hjelpesenter i matematikk som er sentralt lokalisert i biblioteket på begge UiA sine campuser. Utformingen, design og informasjonsmateriell er utviklet i partnerskap med studentene. Sentrene har tilgjengelige StudentMentorer 20 timer per uke og veileder alle studenter som har matematikk som en del av sitt studium. I

gjennomsnitt er det til enhver tid 30 studenter tilsedde ved sentrene. I tillegg arrangerer StudentMentorene ca 10 workshoper per semester rettet mot eksamener eller lignende.

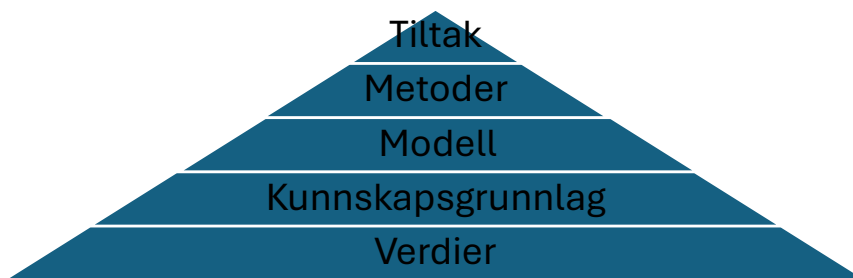
Figur 1: StudentmentorOrdingen

Disse tiltakene, sammen med opplæringsemnet til StudentMentorer, den organisatoriske strukturen og det teoretiske rammeverket vi har bygget ordningen på, har blitt til StudentMentorOrdingen som illustrert i figur 1.

Det nyskapende med StudentMentorOrdingen er at vi har:

- utviklet et kunnskapsbasert rammeverk for StudentMentorer som vi bruker på tvers av fag og fakulteter som har blitt spredt til andre fag og institusjoner.
- utviklet en bærekraftig struktur med tett oppfølging av StudentMentorene.
- utviklet StudentMentor-opplæringen til et 5-studiepoengs-emne som også har blitt spredt til andre fakultet på UiA.

Rammeverket til **StudentMentorOrdingen** er illustrert i verdipyramiden i figur 2. Denne er en videreutvikling av Edgar Schein sin kulturpyramide (Schein, 2020) der vi har innført **MenneskeMøteKompetanse** (Dønnestsad & Steinkopf, 2024) og tilpasset dette til høyere utdanning. Toppen av pyramiden er **Tiltakene**. Dette er de enkelte mentorprogrammene. Disse er forskjellige, men de er alle designet for å legge til rette for læring. Under tiltakene ligger **metodene** som våre StudentMentorer får opplæring i. Disse metodene varierer i de forskjellige programmene. For eksempel er SI-PASS (www.si-pass.lu.se) metoder som brukes i FYSE og God Start der studentmentorene skal lede gruppediskusjoner og fasilitere læring gjennom samarbeid. Andre metoder brukes i MatRIC drop in der studentene ofte møter StudentMentoren en til en. De vil også bruke metoder innen matematikdidaktikk. I tillegg lærer alle StudentMentorene læringsstrategi, metoder for kommunikasjon, og å legge til rette for møter mellom mennesker. Ved å tilpasse metodene kan StudentMentorOrdingen enkelt spres og videreføres til andre fag og områder.

Figur 2: Verdipyramiden til StudentMentorOrdringen

Metodene bygger på Menneskemøtemodellen fra Dønnestsad og Steinkopf (2024). Denne modellen beskriver relasjoner og møter mellom mennesker. Den består av:

- **JEG-fortelling:** Hvordan bli trygg nok til å modig koble seg på andre, hvordan bygge selvspekt og selvfølelse.
- **VI-fortelling:** Hvordan koble seg på andre, hvordan virker jeg på andre, hvordan må jeg kommunisere og ta imot andre for at de skal lære og få frem sitt potensial.
- **FLOKK-fortelling:** Hvordan verdsette forskjeller i flokken? Hvordan inkludere flere? Hvordan bygge fellesskap og gi tilhørighet.

Modellen er forankret i **kunnskapsgrunnlaget**, som er læringsteori. StudentMentorOrdringen bygger på et sosiokulturelt læringssyn. Den fokuserer på den læringen som skjer når mennesker møtes og bryner sine ideer og tanker med hverandre. Vi påstår ikke at læring ikke kan skje på andre måter, som for eksempel høre på forelesning, eller lese pensum, men vår ordning har fokus på den læringen som skjer når mennesker møtes. Dette er i tråd med kvalitetsmeldingen som påstår at «kunnskap oppstår i fellesskap» (St.meld.16, 2017, s. 2). Dette samstemmer også godt med UiA sin visjon «*Samskaping for fremtidens kunnskap*».

I bunn av pyramiden ligger **verdiene** som er de grunnleggende prinsipper, normer og oppfatninger som styrer hvordan StudentMentorene skal tenke, handle, være og prioritere i sin rolle som StudentMentor. I StudentMentorOrdringen bruker vi Verdiene: **Inkludere**, **Motivere** og **Potensialjakte** (IMP). Det ligger i dette at når en StudentMentorer møter andre studenter så er det grunnleggende prinsippet å leve ut disse verdiene. Studentmentorene skal strebe etter å inkludere nye studenter til fellesskap med andre studenter. Inkludering er også viktig fordi tilhørighet er viktig for læring. Videre skal StudentMentorene motivere studentene i deres studier og ta dem på alvor. Verdien potensialjakte handler om at StudentMentorene skal se og verdsette at alle studenter er forskjellige, men også at alle har gode egenskaper som er verdifullt for fellesskapet. Potensialjakte handler også om at studentene skal bli sett og ikke bare vurdert. Ved å leve ut verdien potensialjakte vil StudentMentorene alltid strebe etter å grave etter gull hos andre.

Struktur og opplæring.

Som nevnt innledningsvis er det kombinasjonen av det «myke og det harde» som er kjernen i StudentMentorOrdringen sin suksess. Vi har over beskrevet rammeverket for ordningen. Det er dette, koblet med systematisk utvikling, evaluering og forbedring og en bærekraftig struktur som har ledet til gode resultater over en 7 års periode.

Å bygge kultur i en organisasjon krever tid (Bang, 2013). En svært viktig faktor for å lykkes er støtte fra ledelsen og å ha en langsiktighet som gjør at det er rom for pilotering og forbedringer. NIFU

peker i sin rapport om mentorordninger på økonomi og prioriteringer som en viktig faktor for at mange mentorordninger avvikles etter 1-2 år (Slette & Flobakk-Sitter, 2023). Det krever mye tid og ressurser å planlegge, organisere, gjennomføre og opprettholde mentorordninger. Følgelig kreves det at ledelsen prioriterer og satser på disse ordningene, samt at en slik prioritering gjenspeiles i de økonomiske rammene avsatt til mentorordningene. StudentMentorOrdningen har hatt den nødvendige støtten og prioriteringen fra fakultetsledelsene. Det har muliggjort utvikling over tid.

StudentMentorOrdningen har utviklet en struktur og intern forankring som har gjort ordningen bærekraftig over tid. I dag omfatter StudentMentorOrdningen hvert år av ca. 750 studenter som får veiledning av ca 80 StudentMentorer fordelt på 20 bachelorprogram, samt drop in veiledning til alle studenter som har matematikk i sin utdanning.

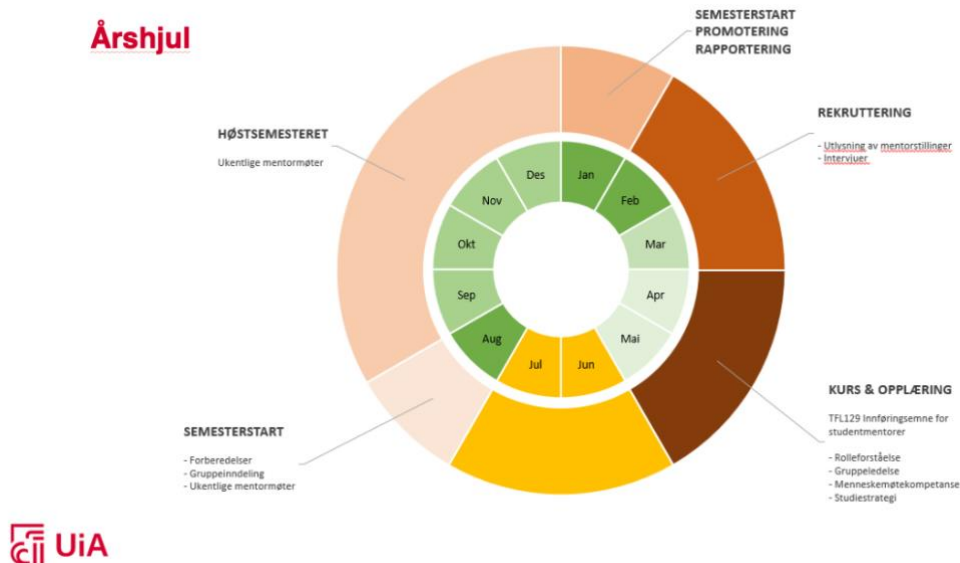
StudentMentorOrdningen er forankret i UiA gjennom universitetsstyrevedtak og i fakultetenes strategidokumenter. Organisatorisk og budsjettmessig hører StudentMentorOrdningen hjemme ved Fakultet for teknologi og realfag og Fakultet for humaniora og pedagogikk.

Videre har vi, sammen med studentene, utarbeidet et årshjul (Figur 3) som styrer den daglige organiseringen og driften av StudentMentorOrdningen. I januar starter vi med promotering av neste studieårs ledige StudentMentorstillinger. Deretter følger rekrutteringsprosessen av de nye StudentMentorene. I løpet av februar er studentene som skal være StudentMentorer kommende høst rekruttert. Rekrutteringsprosessen starter ved en åpen utlysning. Aktuelle kandidater blir intervjuet. Både faglige og personlige egenskaper ligger til grunn for ansettelsen. Vi jobber også systematisk ved å få et mangfold blant studentene vi rekrutterer. Dette gjelder både kjønn og bakgrunn. Vi fokuserer på å rekruttere kvinner i mannsdominerte teknologistudier, og også å rekruttere førstegenerasjonsstudenter (Studenter med foreldrene som ikke har høyere utdanning) og studenter med yrkesbakgrunn (f. eks. y-veien i ingeniørstudiet).

Vi ansetter en kombinasjon av erfarende studenter, som har jobbet som StudentMentor, og nye. De erfarne bruker vi som prosjektledere. Dette er viktig for å sørge for at StudentMentorOrdningen utvikler seg i partnerskap med studentene. På denne måten får vi ivaretatt **studentpartnerskapet**. Prosjektlederne har stor innflytelse på både rekruttering og utvikling av programmene.

Opplæring

Da vi startet å bruke mentorer var opplæringen kun felles samlinger på noen få timer. Opplæringen inneholdt kun overfladisk kjennskap til rolleforståelse og arbeidsoppgaver. Den inneholdt ingen dypere innføring i verdier, læringssyn eller praktiske ferdigheter. Opplæringen var betalt, og ble stadig utvidet til flere timer etter hvert som vi evaluerte ordningen. Dette var ikke økonomisk bærekraftig. Derfor gikk vi over fra betalt opplæring til et obligatorisk emne som gir 5 studiepoeng. Denne overgangen ble meget godt mottatt av StudentMentorene, selv om de nå ikke får lønn for opplæringen. De rapporterer at emnet, med påfølgende arbeid som StudentMentor, gir dem viktig bidrag på CVen og at kurset er meget **arbeidsrelevant** (Dalehefte & Marthinussen, 2024).

Figur 3: Årshjulet for StudentMentorOrdnningen

TFL129 - Innføringssemne for studentmentorer

I april starter de kommende StudentMentorene opplæringen. Alle StudentMentorer må ta emnet «TFL129 Innføringssemne for studentmentorer» som er et 5-studiepoeng-emne vi har utviklet. Emnet er en blanding av digitale og fysiske samlinger og består av MenneskeMøteKompetanse, Læringsstrategi og metoder som rettet mot det enkelte program.

MenneskeMøteKompetanse (MMK) er verdier, holdninger, kunnskap og ferdigheter som innlemmes i møter mellom mennesker (Dønnestsad & Steinkopf, 2024). Opplæringen i MMK forgår i grupper på ca 20 Studentmentorer. De jobber deltakende med selvrefleksjon (Jeg-fortellingen), møtet med den andre (Vi-fortellingen) og tilhørighet og utfoldelse i fellesskapet (Flokk-fortellingen). I tillegg blir studentene opplært i å bruke verdiene, Inkludere, Motivere og Potensialjakte (IMP).

For å lykkes i høyere utdanning trenger studenter gode Læringsstrategier (Øysæd et al., 2016). I innføringssemnet for studentmentorer lærer de hvordan de kan bruke gode studieteknikker for å forbedre studiene og å hjelpe andre. En metode for Læringsstrategi, som vi har innført, er Plan-Execute-Reflec (PER-strategi) beskrevet i (Øysæd et al., 2017).

Studentene lærer også metoder tilpasset metorprogrammene. De får opplæring i Supplemental Instruction-Peer Assisted Study Sessions (SI-PASS) som er en metode for samarbeidende læring mellom medstudenter, utviklet på 1970-tallet av Deanna Martin ved University of Missouri-Kansas City (UMKC) (Helde & Suzen, 2019).

De lærer også andre metoder for god kommunikasjon, gruppeledelse og didaktikk.

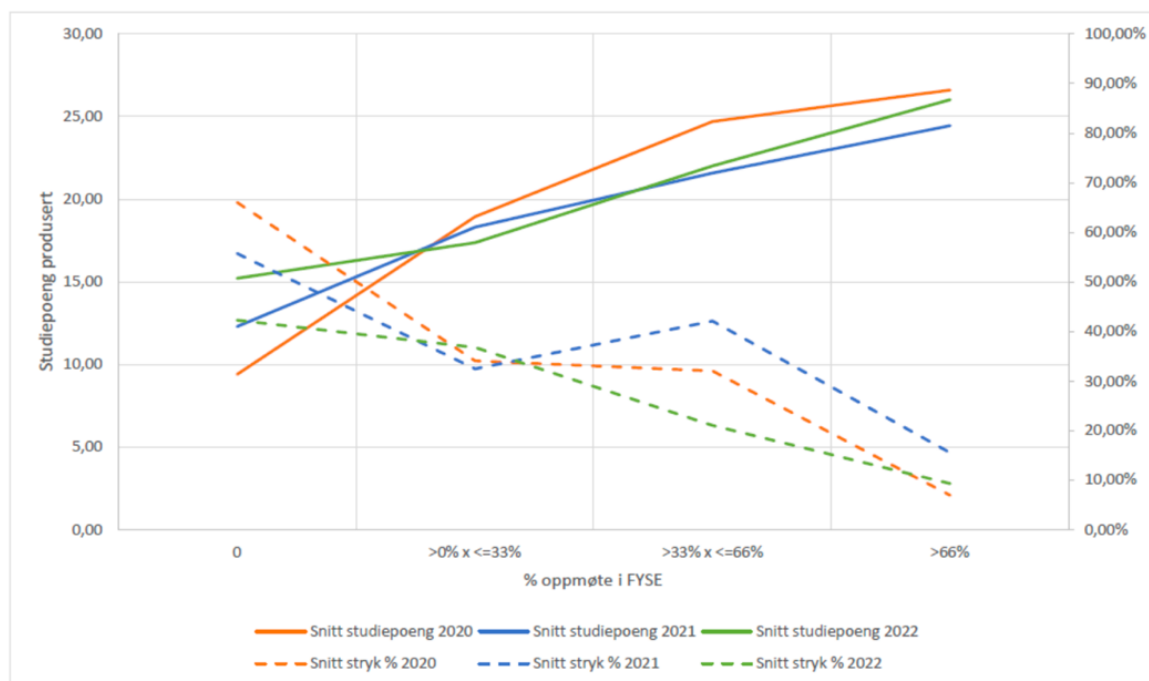
Ved semesterstart i august starter StudentMentorene i jobben. Utover høsten deltar de på to Refleksjons-samlinger, som en del av TFL 129, der de deler erfaringer fra rollen som StudentMentor med hverandre og får videre oppfølging.

Vurderingen i TFL 129 består av obligatorisk oppmøte (12 samlinger). De leverer også en avsluttende hjemmeeksamen. Denne gjennomføres på høsten etter at de har hatt erfaring i rollen som StudentMentor. Hjemmeeksamen består i et refleksjonsnotat der de skal reflektere over sine erfaringer i rollen som StudentMentor.

Totalt har ca 650 StudentMentorer gjennomført vår opplæring.

Tiltaket har medført positive resultater.

StudentMentorOrdnningen har hatt stor effekt på gjennomføringsgraden til studentene. Evalueringer av FYSE viser at ukentlig oppmøte i mentorgruppene korrelerer med oppnådde resultater. Vi ser at studenter som møter opp og deltar aktivt i StudentMentorOrdnningen gjør det vesentlig bedre i form av **studiepoengproduksjon** og resultat på eksamen enn de studentene som ikke deltar.

Figur 4: Studiepoengproduksjon for studenter i StudentMentorOrdnningen på Fakultet for Teknologi og Realfag.

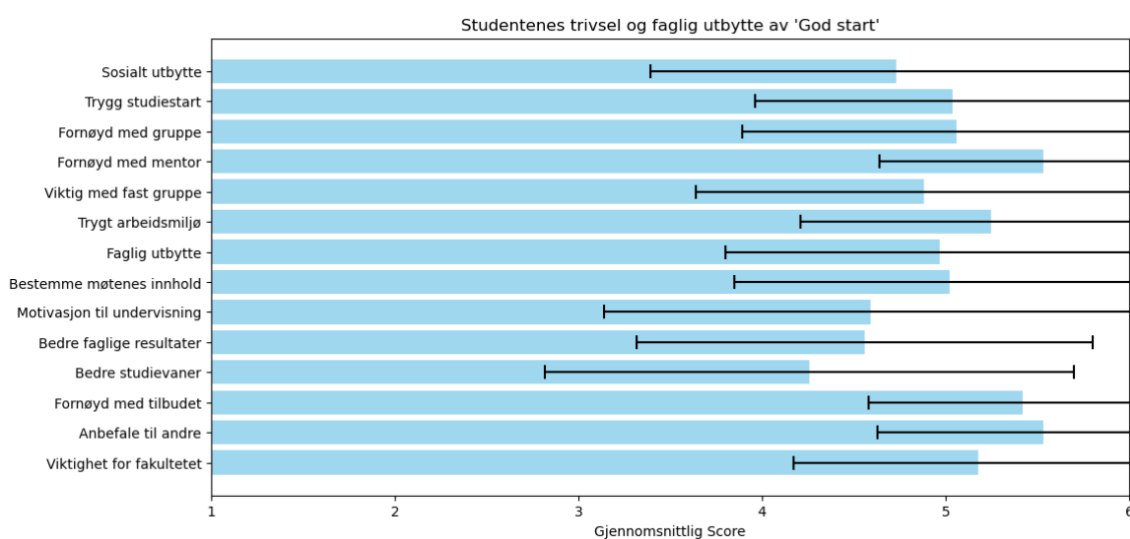
Figur 4 viser sammenheng mellom oppmøte i StudentMentorOrdnningen på Fakultet for Teknologi og Realfag målt i prosent (x-aksen), og hvor mange studiepoeng (y-aksen) studentene oppnår i første semester. Fargene viser hvert av årene i perioden 2020- 2022. Figuren viser at studenter med 0% ukentlig oppmøte i ordningen i snitt tar ca. 10-15 studiepoeng, mens studentene som møter 66% eller mer tar ca. 25 studiepoeng. De stiplede linjene viser sammenheng mellom prosentvist oppmøte i StudentMentorOrdnningen og strykprosenten. Dataene viser at for studenter med høy deltakelse i StudentMentorOrdnningen reduseres strykprosenten fra 15-20% til under 5%.

StudentMentorOrdnningen på Fakultet for Humaniora og Pedagogikk ble evaluert i 2024 (Dalehefte & Marthinussen, 2024). Evalueringen brukte selvrapporterte data fra StudentMentorer og fra studenter i forms-spørreskjema, refleksjonsnotater fra StudentMentorenes eksamen samt data om studentenes gjennomstrømming og karakterer. Dalehefte og Marthinussen (2024)

konkluderer med at programmet har bidratt til en generell positiv utvikling i studentenes faglige prestasjoner, med **økte karakterer** og en **høyere andel beståtte** eksamener. Fra 2021 til 2023 gikk **gjennomføringsgraden** opp med fem prosentpoeng.

Figur 5 viser gjennomsnittlig score og standardavvik på svar fra studenter som deltok i StudentMentorOrdnningen og som hadde dette som et frivillig tilbud. Undersøkelsen er fra perioden 2021-2023 og består av 217 respondenter. Svaralternativene var en Likert-skala fra 1 (lavest) til 6 (høyest). Her svarer studentene i gjennomsnitt 5.53 på Spørsmålet «I hvilken grad vil du anbefale flere studenter å delta i God start?» og 5.42 på spørsmålet «Hvor fornøyd er du med God start som tilbud til førsteårsstudenter?»

Undersøkelsen viser at studentene er tydelige på at de generelt synes at StudentMentorOrdnningen er viktig, at de er godt fornøyd med tilbudet og at de kan anbefale andre å delta.

Figur 5: Studentevaluering av StudentMentorOrdnningen ved Humaniora og Pedagogikk, God Start. Data fra (Dalehefte & Marthinussen, 2024)

Studentene rapporterte høy trivsel og faglig utbytte av mentorprogrammet, og mange ønsker at det skal vare gjennom hele førsteåret. Selv om det er delte meninger om obligatorisk deltakelse, opplever mange at obligatorisk oppmøte har hjulpet dem til å fullføre semesteret.

I rapporten kom det frem at StudentMentorene rapporterer at de selv opplevde god læring. I en undersøkelse besvart av 75 StudentMentorer svarer de i gjennomsnitt 5.40 på spørsmålet: «I hvilken grad er du fornøyd med opplæringen i MenneskeMøteKompetanse?» Og 5.37 «I hvilken grad har MenneskeMøteKompetanse relevans for arbeidet som mentor?» (Dalehefte & Marthinussen, 2024)

StudentMentorene rapporterer at de, som også er studenter, har stort læringsutbytte av opplæringen og arbeidsoppgavene. De rapporterte at de opplevde mentorarbeidet som meget **relevant for fremtidig arbeid**, og de fant stor mening i å bidra til nye studenter faglige og sosiale utvikling.

Alt i alt viser evalueringen at StudentMentorOrdnningen er viktig for å skape et inkluderende **læringsmiljø**, **øke trivselen**, **redusere frafall**, og styrke **gjennomføringsgraden**. Denne

rapporten viser tydelig at StudentMentorOrdningen har ført til god utdanningskvalitet i henhold til prioriteringene i kvalitetsmeldingen (St.meld.16, 2017).

MatRIC drop in ble opprettet som en del av Senter for Fremragende Utdanning (SFU). Initiativet kom fra ansatte etter inspirasjon fra lignende sentre fra UK. Vi erfarte tidlig at for få førsteårsstudenter brukte drop in sentrene. Vi fant også at mange studenter, som står i fare for å stryke i matematikkemner, ikke benyttet seg av MatRIC drop in. Lignende funn finnes i andre studier, for eksempel Pell og Croft (2008) og Bhaird et al. (2009) i UK. MatRIC drop in opplevde en total forvandling da vi inkluderte studentene som partnere i utviklingen. Etter at vi tok inn studentene som partnere i driften har MatRIC drop in har blitt levende institusjon ved UiA. Til enhver tid sitter mer en 30 studenter i senterets lokaler og studerer sammen med StudentMentorene. Senteret ligger sentralt plassert i biblioteket på begge UiA sine Campuser. Utforming og design av senterne har blitt gjort i partnerskap med studentene. StudentMentorene som jobbet på MatRIC drop in presenterte transformasjonen, fra et senter drevet av ansatte til et senter drevet i partnerskap, på CETL-MSOR konferansen i 2021 (Andersen et al., 2021). I presentasjonen argumenterte de for at **Studentpartnerskap** og opplæring i **MenneskeMøteKompetanse** var nøkkelen til suksessen.

I en nyere kvalitativ undersøkelse fant Bolick og Voigt (2025) at MatRIC drop in var spesielt viktig for Førstegenerasjons universitetsstudenter. Dette er studenter som har foreldre uten høyere utdanning. Bolick og Voigt (2025) konkluderte med at MatRIC drop in var et tiltak som studentene mente hadde stor innvirkning på deres suksess i matematikk.

Gjesteland (2025) studerte studentevalueringer fra matematikk for ingeniørstudenter. I den kvalitative analysen kom det frem at kulturen, som vi har utviklet i StudentMentorOrdningen, var viktig for studentenes suksess. Analysen viste også at studentene fremhevet samarbeid og MatRIC drop in som viktige tiltak.

MatRIC drop in ble opprettet som en del av en SFU. I SFUen har det blitt innført mange tiltak rettet mot matematikk som breddefag ved UiA, og MatRIC drop in har vært sentral i disse tiltakene. I matematikk for ingeniørfag ble det innført mappevurdering. Intensjonen var at studentene skulle studere systematisk gjennom semesteret. StudentMentorene ved MatRIC drop skulle veilede og støtte studentene i denne mappen. Resultatet var at **strykprosenten** gikk fra over 40% til under 15% i innføringsemnet i matematikk for ingeniører. Studentevalueringene viste også at studentene brukt vesentlig mer tid på sine studier.

UiA har også de beste resultatene på den nasjonale deltesten for lærerstudenter med mindre enn 5% stryk. For disse studentene har StudentMentorene arrangert en rekke workshopper. (<https://www.uia.no/om-uia/fakultet/teknologi-og-realfag/aktuelt/uia-studenter-lyktes-med-arets-matematikkeksamen.html>)

Studier med støtte er et kontor i samarbeid mellom Avigo, UiA og Nav for studenter med psykiske helseutfordringer. Dette kontoret rapporterer at StudentMentorOrdningen er meget viktig for studentene de tilrettelegger for. De gir tilbakemeldinger på at studentene blir sett, inkludert, får hjelp til alt de måtte lure på og de opplever StudentMentorene som veldig tilgjengelige.

Tiltaket har overføringsverdi til andre.

StudentMentorOrdningen har blitt utviklet fra tre forskjellige mentorprogram fra to forskjellige fakultet. Vi har utviklet et felles rammeverk med verdier, kunnskapsgrunnlag og modell (se verdipyramiden i Figur 2). Ved å videre tilpasse metoder kan denne ordningen spres videre til nye tiltak i andre fag og institusjoner.

Vi har dokumentert effekt av tiltakene, og basert på dette har UiA-styret vedtatt at alle gradsgivende studieprogram skal ha en mentorordning innen 2026. StudentMentorOrdningen har nå blitt tilbudt til alle fakultetene ved UiA, og kommende StudentMentorer er nå under opplæring.

Videre er StudentMentorOrdningen vår gitt som et eksempel på tiltak som kan bidra til motivasjon, studentinnsats og studiemestring i de nasjonale retningslinjene for ingeniørutdanning (UHR-MNT, 2020, s. 17).

Vi har gjennomført en pilot der vi tester ut deler av opplæringen på ansatte ved UiA. Formålet med dette er å skape inkluderende læringsmiljø mellom ansatte og i relasjonen ansatte og studenter. UiA har som sitt strategiske mål nummer 1 å bli Studentenes Universitet. Vår opplæring legger til rette for at studentene kan bli trygge nok til å delta som aktører i partnerskap sammen med ansatte. Dette trengs for å nå UiA sitt strategiske mål.

MatRIC drop in har spredt erfaringer i Norge og internasjonalt. På Campus Grimstad er drop in tilbudt nå også utvidet til å gjelde programmering gjennom prosjektet KodeRIC. Dette prosjektet er etter samme ide som MatRIC drop in, men fokuserer på programmering, som også er et gjennomgående tema i alle ingeniørutdanninger.

Både UiB og HVL har opprettet drop in sentre etter inspirasjon fra MatRIC drop in. Ved UiB har de opprettet Mattestuen (<https://www.uib.no/nt/170030/forskningssenter-i-realfagsl ring#prosjekter>) og ved HVL har de opprettet Matte drop in (<https://www.hvl.no/student/matte-drop-in/>).

Under årskonferansen til *Kompetansenettverket for studenters suksess i høyere utdanning 2024* holdt Eva Dønnestad plenumsforedraget **Menneskemøtekompetanse**. Her delte hun hvordan vi jobber med MenneskeMøte i StudentMentorOrdningen. På den samme konferansen ledet hun også workshopen **Menneskemøtekompetanse – kraften i menneskemøter** som gav en smakebit fra opplæringen v r. Denne workshopen ble fulltegnet med en gang og flere deltakere m tte vises bort. Dette viser at det er en stor interesse i nettverket for v r StudentMentorOrdning.

Avslutning:

Vi har i løpet av 7 år pilotert og grundet StudenMentorOrdning og utviklet et teoretisk rammeverk for denne. Vi har utviklet en bærekraftig struktur. Ordningen er basert på forskning og flere forskningsprosjekt og evalueringer har vist at den har ført til økt utdanningskvalitet. Vi har også spredt ordningen til andre fakulteter ved UiA og til andre UH-institusjoner i Norge. V re studentMentorer har lært å se andre studenter slik at de kan senke murene og delta i fellesskapet for å oppnå UiA sin visjon: Samskaping for fremtidens kunnskap.

DIKT til refleksjon

Med ett blikk
senker du murene
tusen andre blikk
har laget

(Eva Dønnestad)

Referanser:

- Andersen, A. S., Vehus, E., Mebrahtom, F. B., Johannessen, J., Hatlevik, S., Weldehawariat, T., Alo, R., Ims, B., Rezaii, A. S., Forsland, P., Lillian Egeland, Dønnestad, E. & Gjesteland, T. (2021). *The tutor's human connection competences increase the visits at math support center*. CETL-MSOR, Coventry University, UK. <https://www.sigma-network.ac.uk/cetl-msor/cetl-msor-conference-2021/>
- Bang, H. (2013). Organisasjonskultur: En begrepsavklaring. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 50(4), 326-336. <https://doi.org/https://doi.org/10.52734/>
- Bhaird, C. M. a., Morgan, T. & O'Shea, A. (2009). The impact of the mathematics support centre on the grades of first year students at the National University of Ireland Maynooth. *Teaching Mathematics and its Applications: An International Journal of the IMA*, 28(3), 117-122. <https://doi.org/10.1093/teamat/hrp014>
- Biggs, J. & Tang, C. (2011). *Teaching For Quality Learning At University*. McGraw-Hill Education.
- Bolick, M. A. & Voigt, M. (2025). "Everyone wants everyone to do as well as they can": Norwegian First-Generation College Student Experiences in First-Year Mathematics Courses. The 27th Annual Conference on Research in Undergraduate Mathematics Education, Alexandria, VI. <http://sigmaa.maa.org/rume/crume2025/145.pdf>
- Dalehefte, I. M. & Marthinussen, G. (2024). *Evaluering av God Start ved Fakultet for humaniora og pedagogikk*. Universitetet i Agder. <https://opengov.360online.com/Meetings/uia/Meetings/Details/687815?agendaltemId=221664>
- Dønnestsad, E. & Steinkopf, H. (2024). *Menneskemøteboken*. Universitetsforlaget.
- Edmondson, A. (1999). Psychological Safety and Learning Behavior in Work Teams. *Administrative Science Quarterly*, 44(2), 350-383. <https://doi.org/10.2307/2666999>
- Freeman, S., Eddy, S. L., McDonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H. & Wenderoth, M. P. (2014). Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111(23), 8410-8415. <https://doi.org/doi:10.1073/pnas.1319030111>
- Gjesteland, T. (2025). *Assessment Design Promotes Peer Learning in a Calculus Course for Engineering Students*. The 27th Annual Conference on Research in Undergraduate Mathematics Education, <http://sigmaa.maa.org/rume/crume2025/258.pdf>
- Healey, M., Flint, A. & Harrington, K. (2014). *Engagement through partnership: students as partners in learning and teaching in Higher Education*. H. E. Academy. <https://repository.londonmet.ac.uk/5176/>
- Helde, R. & Suzen, E. (2019). Supplemental instruction (SI) – veiledning i regi av studentene selv. I S. Loeng, B. P. Mørkved & B. S. Isachsen (Red.), *Studentaktiv læring – praksisnær undervisning i høyere utdanning*. Cappelen Damm Akademisk.
- Hovdhaugen, E., Aamodt, P. O., Reymert, I. & Stensaker, B. (2016). *Indikatorer på kvalitet i høyere utdanning* (978-82-327-0174-2). f. o. u. Nordisk institutt for studier av innovasjon.
- Pell, G. & Croft, T. (2008). Mathematics support—support for all? *Teaching Mathematics and its Applications: An International Journal of the IMA*, 27(4), 167-173. <https://doi.org/10.1093/teamat/hrn015>
- Sivertsen, B. & Johansen, M. S. (2022). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022* (979-82-691382-3-8). Studentsamskipnaden SiO. <https://studenthelse.no>
- Slette, A. L. & Flobakk-Sitter, F. (2023). *Mentorordninger for studenter i høyere utdanning* (978-82-327-0623-5). f. o. u. Nordisk institutt for studier av innovasjon. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/3105667>
- St.meld.16. (2017). *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>
- Säljö, R. (2001). *Læring i praksis et sosiokulturelt perspektiv*. Cappelen Damm Akademisk.
- UHR-MNT. (2020). *Nasjonale retningslinjer foringeniørutdanning For «Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning» fastsatt 18. mai 2018*. U. o. Høyskolerådet. <https://www.uhr.no/f/p1/i906ea646-71d3-4cea-8d7c-696786b6ae12/nasjonale-retningslinjer-for-ingeniørutdanning-vilkar-for-siving-vedtatt-12mai-2023.pdf>
- Universitets-og-høyskoleloven. (2024). *Lov om universiteter og høyskoler* (LOV-2024-03-08-9). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2024-03-08-9?q=universitets-%20og%20høyskoleloven>
- Zakariya, Y. F., Midttun, Ø., Nyberg, S. O. G. & Gjesteland, T. (2022). Reforming the Teaching and Learning of Foundational Mathematics Courses: An Investigation into the Status Quo of Teaching, Feedback Delivery,

- and Assessment in a First-Year Calculus Course. *Mathematics*, 10(13), 2164. <https://www.mdpi.com/2227-7390/10/13/2164>
- Øysæd, H., Andersen, R., Garmannslund, P. E., Prinz, A. & Schmidt, M. (2017). DOES THE INTRODUCTION OF AN OVERALL STUDY STRATEGY EMPOWER STUDENTS TO USE APPROPRIATE STUDY STRATEGIES? *10th annual International Conference of Education, Research and Innovation*. <https://doi.org/10.21125/iceri.2017.1098>
- Øysæd, H., Andersen, R., Prinz, A. & Schulz, R. (2016). Teaching Students to Learn. Proceedings of the 8th International Conference on Computer Supported Education - Volume 2: CSEDU, SciTePress, <https://doi.org/10.5220/0005764800910098>